

Kaip vertinate padidėjusį politikų dėmesį socialiniams klausimams Seime?

Dėsninga, kad kuo arčiau rinkimų data, tuo politikų jautrumas socialiniams klausimams didesnis. Tą mes stebime ir šiandien Seime. Pradedant tuo, kad konservatoriai pasiūlė stabdyti neapmokestinamųjų pajamų (NPD) didinimą 2020-2021 metais. Vieną dieną sakome, nekurkime išlaikytinių visuomenės, o kitą dieną norime stabdyti NPD didinimą, atimant galimybę mažiau uždirbantiems žmonėms patiems pasirūpinti savo gerove. Konservatorių siūlymas nutraukti neapmokestinamųjų pajamų dydžio didinimą ir sutaupyti milijonus skirti tiems, kurie administruoja paslaugų teikimą daugiau primena antklodės traukimą, bandant apkloti vienus, nuklojant kitus.

Šiandien Seime valdančiosios koalicijos būrėjai irgi vienas su kitu lenktyniauja norėdami pasirodyti jautresniais žmonių atžvilgiu. Girdime apie vaiko pinigus ir kitas didesnes socialines garantijas. Nors visi puikiai žino, kad papildomų pinigų biudžete gali atsirasti tik įvedus papildomus mokesčius. Todėl jau pradedama kalbėti apie nejudinamo turto ir senų automobilių apmokestinimą.

Pasigirdo kalbos apie rentas Seimo nariams, kurios stipriai papiktino Lietuvos žmones.

Reikia aiškiai pasakyti žmonėms, kad jokie sprendimo dėl rentų Seimo nariams nėra. Tai buvo pasvarstymai nuskambėję iš kai kurių valdančiųjų pusės. Mano manymu, tai buvo neapgalvotas veiksmas, kuris pagrįstai papiktino žmones.

Kai Lietuvoje ties skurdo riba gyvena apie 800 tūkst. žmonių, mes, Seimo nariai, neturime moralinės teisės kalbėti apie savo privilegijas. Mes, politikai, turime prisiimti tiesioginę atsakomybę už skurdą valstybėje. Bet kokie svarstymai apie savo privilegijas skamba tarsi pasityčiojimas iš daugelio Lietuvos žmonių.

Ar galite argumentuoti savo sprendimą dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“?

Esu katalikas. Niekada neneigiau ir neneigsiu senovės lietuvių ikikrikščioniškos religijos svarbos, formuojant mūsų tautos dvasinę tapatybę. Mūsų tautos etnogenezės šerdyje glūdi ikikrikščioniškos ir krikščioniškos pasaulėžiūros klodai, kurie vienas su kitu susilieję. Vertinu romuviečių indėlį, siekiant išsaugoti mūsų tautos tapatybę. Jie daugiau nei penkiasdešimt metų vykdo šią svarbią misiją.

Tačiau jeigu kalbame ne apie etnografinę, kraštotylinę, bet apie valstybės remiamą religinę

misiją, turime suvokti, kad mes visi prisiimame didelę atsakomybę, tiek už tos bendruomenės nuveiktą darbą, tiek už ikirikščioniškos lietuvių tikėjimo sampratos išsaugojimą.

Mes kalbame apie tūkstantmetę ikirikščionišką mūsų tautos religiją. Bet kažkodėl „Romuva“, norėdama tapti tos religijos atstove, mano, kad jos šventikais (vaidilomis) gali tapti bet kuris bendrijos narys 3 metus aktyviai dalyvaujantis jos veikloje. Kažkodėl oficialiame internetiniame puslapyje bendrija „Romuva“ apeigines kalendorines šventes nurodo tik keturias: žiemos saulėgrįžą, Kūčias, pusiaužiemį ir Užgavėnes. Savo apeigose laiko svarbiausia: kryptį, laiką, žemėliavimą ir palabinimą.

Ar toks supaprastintas pačios bendrijos „Romuva“ narių požiūris į mūsų protėvių ikirikščionišką religinę patirtį sudaro svarų pagrindą „Romuvą“ pripažinti valstybės remiama senosios religijos atstove?

Belieka pacituoti mūsų garsaus pagoniškos kultūros ir religijos tyrinėtojo G.Beresnevičiaus mintis: „Pigu sakyti, kad naujieji pagonybės yra sukrevėjusios sąmonės ar kvoštelėję. Ne viskas taip paprasta, nors tarp jų šarlatanų įsipainioję daugiau nei tarp katalikų, bet ne visi jie tokie. Objektiviai žiūrint, pavyzdžiui, Trinkūno vedama grupė yra religinė bendrija su visais religijai būdingais atributais. Tik ar tai išties ta pagonybė, ar tai senoji religija? Atsakymas aiškus – ne, tos religijos prikelti nebeįmanoma, kaip negalima restauruoti ano meto mentaliteto, socialinių santykių... Jei koks nors senosios religijos inkliuzas būtų perdavinėjamas iš kartos į kartą, galėtume ją pripažinti. Iš kartos į kartą buvo perdavinėjama etnografinė tradicija, kaimo papročiai ir šventės, bet tai nebuvo senoji religija, tai buvo natūraliai susiklosčiusi kaimo gyvensena su ašinėm kalendorinėm šventėm. Be abejo, su ypatinga pasaulėjauta, bet ji bent jau nuo jėzuitų misijų laikų stipriai koreliavo su krikščionybe. Dabar, iš kaimiškos etnografijos atėmę katalikiškus elementus, tariamės aptikę grynąją pagonybę, kas visiškai netiesa.“ Nors nesu tokios kategoriškos nuomonės apie romuviečius, bet manau, visi, kurie gerbiame savo istorines tapatybės šaknis, turime labai atsakingai žiūrėti į mūsų ikirikščionišką religinę patirtį, todėl balsuodamas Seime dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ susilaikiau.

Kaip vertinate situaciją Panevėžio miesto savivaldybėje, kai per rinkimus kalbėjus apie bendruomeniškumą, bendruomenių svarbą sumažintas savivaldybės tarybos komitetų skaičius, panaikinant bendruomenių komitetą?

Bendruomenių, visuomeninių organizacijų ir jaunimo reikalų komitetas buvo įkurtas praeitoje kadencijoje. Prieš keturis metus rinkimus laimėjusi politinė jėga – rinkimų komiteto „Povilas Urbšys už sąrašą KARTU“ kandidatai į Panevėžio miesto savivaldybės

tarybą deklaravo, kad būtina stiprinti bendruomenių dalyvavimą savivaldos kūrime ir komitetas turėjo būti viena iš priemonių tai idėjai realizuoti. Deja, daugelis išrinktųjų iš šio komiteto su meru priešakyje tomis idėjomis pasinaudojo kaip karnavaliniu rūbu.

Todėl šį kartą laimėję rinkimus su šūkiu "Nestabdom", šį bendruomenių galių stiprinimo komitetą panaikino, prisidengiant sumažėjusiu miesto savivaldybės tarybos narių skaičiumi. Susidaro įspūdis, kad R.M.Račkauskui labiau rūpi stiprinti tik savo administracines galias, todėl jam stiprių miesto bendruomenių nereikia.

Miesto taryba paskutiniajame posėdyje patvirtino Etikos komisijos sudėtį, tačiau nepatvirtino opozicijos teiktos Viktorijos Polzunovaitės kandidatūros į komisijos pirmininkes. Kaip Jūs vertinate tokį valdančiųjų žingsnį?

Esu kažkada minėjęs, kad politikoje dominuoja du tiesos suvokimai. Vieniems – tiesa yra jėga. Kitiems – jėga yra tiesa. Tai šiuo atveju yra pasirinktas antrasis principas. Žinoma, jis daugiau būdingas kriminaliniam pasauliui. Bet kai politika yra kriminalizuojama, toks principas tinka ir kai kuriems miesto politikams.

Panevėžio miesto savivaldybės tarybos opoziciją sudaro trys atskiros frakcijos: KARTU, Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų ir Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų ir Lietuvos žaliųjų partijos (jungtinė) frakcija. Jos tarpusavyje sutarė dėl pirmininkų kandidatūrų teikimo į Kontrolės komiteto, Antikorupcijos ir Etikos komisijos pirmininkus. Pagal opozicinį susitarimą frakcija KARTU delegavo savo atstovę – Viktorija Polzunovaitę į Etikos komisijos pirmininkus. Balsuojant dėl V.Polzunovaitės kandidatūros balsai pasiskirstė po lygiai ir balsavimo rezultatai nulėmė asmeninis R.M.Račkausko balsas. Akivaizdu, kad tokiu būdu jis bandė suvesti asmenines sąskaitas su žmogumi, kuris buvo tarp tų, kurie trukdė jam sunaikinti Pilietinį judėjimą KARTU.

Viena tarybos narė, anksčiau priklausiusi judėjimui, po balsavimo bandė aiškinti, kad pasiūlyta kandidatė per jauna. Nepatogu kalbėti apie moters amžių, bet jei kalbame apie jaunumą, reikia pasakyti, kad V.Polzunovaitė yra 31 metai. Taigi, žmogus, peržengęs ketvirtos dešimties slenkstį, daugumos "Atsinaujinančiam Panevėžiui" atstovei atrodo per jaunas.

Keisčiausia yra tai, kad iš tų aštuonių tarybos narių, kurie balsavo prieš jauniausią tarybos narę, kuriai patikėtų Etikos komisijos vadovavimą, trys pedagogai: ilgametis mokyklos vadovas R.Grilauskas, šiuo metu dar dirbančios švietimo įstaigose B.Valkiūnienė ir L.Masiliūnienė. Neabejoju, švietimo įstaigose jie skatina jaunas žmones būti pilietiškais ir aktyviai dalyvauti politikoje, bet kai tie jauni žmonės sulaukę net 31-erių ateina į

politiką, ne su jų vėliava, tie patys pedagogai jiems užkerta galimybę tą pilietiškumą išreikšti.

Jau nekalbu apie tai, kad prieš balsavo ir V.Vasiliauskaitė, kuri yra asociacijos "Bitės namai" pirmininkė. Ši organizacija visų pirma ir puoselėja G.Petkevičaitės - Bitės moralines vertybes politikoje. Taigi, žmogus ant scenos demonstruoja vienas moralines vertybes, o kai atsisėda į tarybos nario vietą elgiasi priešingai. Tas dviveidiškumas politikoje yra tapęs norma. Ir, ko gero, dabartinės politinės daugumos tam tikras politinis bruožas.

Paskutiniame miesto tarybos posėdyje patvirtinta Panevėžio miesto integruota teritorijų vystymo programa, kurioje nelieka autobusų stoties ir Laisvės aikštės prieigų tvarkymo projektų. Taigi, iš žadėtų 14 URBAN projektų ruošiamasi vykdyti tik 11. Pasak savivaldybės atstovų, projektai neatmetami, o tik atidedami.

Dabar panevėžiečiai pradeda skinti karčius deklaruoto "atsinaujinimo" vaisius. Mes bandėme išpėti miesto žmones, kad mero neskaidrumas savivaldybėje prives prie to, kad projektų sąmatos išaugs. Ir dabar tai pasitvirtina. Jau nebepakanka 20 mln, Europos sąjungos lėšų pagal URBAN programą, skirtų viešųjų teritorijų sutvarkymui. Bandytas išpūstas darbų sąmatas pateisinti padidėjusiomis kainomis, neatrodo įtikinamai.

Matome, kad Laisvės aikštės pirminė sąmata buvusi 2,6 mln, šiandien viršija 5 mln.eur. Kalbant apie Senvagės ir Skaistakalnio parko sutvarkymą, kažkodėl, siekiant įtikinti architektams, du didžiuliai projektai buvo sujungti į vieną. Aišku, grietinėlę už tuos projektus nugriebė konkursą laimėję architektai. Tačiau akivaizdu - ES lėšų statybos darbams vykdyti nebeužtenka. Net keturis kartus buvo organizuoti viešieji pirkimai be rezultatų. Neatsirado nė vienos statybinės įmonės, kuri atliktų darbus už likutį. Tai dabar savivaldybė organizuos jau penktą konkursą, bet šį kartą, prie šio projekto įgyvendinimo turės prisidėti didesne skolinta pinigų suma.

Plika akimi matosi, kad pagrindinis miesto tvarkymo stabdys yra ne kas kitas, o miesto meras.

Manau neatsitiktinai paskutiniame miesto tarybos posėdyje, atsisakyta Alfonso Lipniūno, „Saulėtekio“ progimnazijos, Panevėžio 5-osios gimnazijos, lopšelių-darželių „Gintarėlis“, „Vaivorykštė“, „Varpelis“, „Žilvinas“, „Taika“, „Dobilas“, „Rugelis“, Palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninės, Panevėžio miesto poliklinikos, Panevėžio moksleivių namų pastatų atnaujinimo. Taigi šių įstaigų tvarkymas aukojamas finansuoti kitus projektus tenkinančius architektų, statybininkų ambicijas.

Panevėžiečiai laukia, kada bus sutvarkyta Panevėžio autobusų stotis, tačiau meras ir administracijos direktorius teigia, kad senojo autobusų stoties pastato sutvarkymas vėl atidedamas.

Panevėžiečiai turi žinoti, kad autobusų stotis galėjo būti sutvarkyta dar 2018 m už Europos sąjungos pinigus ir tai būtų kainavę 1,6 mln. Eurų, neklimpstant į didelius išsiskolinimus bankams. Turėjo būti sutvarkytas autobusų stoties pastatas ir prieigos. Prieš tai buvusi valdžia buvo parengusi viską viešųjų pirkimų organizavimui. Prieš 4 metus išrinktas meras R.M.Račkauskas nusprendė, kad Panevėžiui bus geriau pasistatyti naują autobusų stoties pastatą.

Dabar dėl tokių jo asmeninių užgaidų atsidūrėme tarsi prie suskilusios geldos. Vėl sakoma, kad pinigų autobusų stoties senojo pastato ir Laisvės aikštės prieigų atnaujinimui nėra. Bet kažkodėl naujo autobusų stoties pastato statybai žadama skolintis beveik milijoną eurų, o senojo autobusų stoties pastato sutvarkymą palikti nežinomybėje.

Kai savivaldybės administracijos direktorius postringauja, kad senas autobusų stoties pastatas bus tvarkomas iš kitų europinių projektų lėšų, pučia miglą į akis, nes pats dar negali pasakyti iš kokių.

Sakoma, jog vienas iš atsinaujinimo simbolių bus Stasio Eidrigevičiaus menų centras. Jis sukiršino miesto visuomenę, pasėjo nerimą kultūros bendruomenėje...

Esu už tai, kad mieste atsirastų naujas kultūros traukos objektas, kuris būtų patrauklus ne tik Panevėžio regionui, bet ir visai Lietuvai, bet sutikite, kad turime žiūrėti kompleksiskai. Jeigu mes kalbame apie naujo centro kūrimą, turime aiškiai pasakyti, koks bus kitų kultūros erdvių mieste likimas. Kas laukia Panevėžio muzikinio, Lėlių vežimo teatro, Bendruomenių rūmų, teatro "Menas", kino centro "Garsas", miesto bibliotekų? Šios kultūros erdvės jau šiandien kuria miesto kultūrinės raiškos įvairovę. Joms beveik visoms reikia skubių investicijų atsinaujinimui. Deja, miesto valdžia nutyli kada ir už kokias lėšas tai bus daroma.

Jeigu mes norime kurti Panevėžį su atsinaujinančia kultūros raiška, turime tai daryti, nepasmerkiant vegetavimui ar žlugimui esamų kultūrinių erdvių, kurios dešimtmečiais kūrė mūsų miesto kultūrinį savitumą ir patrauklumą.

Tenka apgailestauti, kad kultūrinio atsinaujinimo simboliu tapusio SEMC idėja įgyvendinama bauginant ir ignoruojant kitaip mėstančius. Tokia bendravimo antikultūra kultūros nesukursi.

Povilas Urbšys: Bendravimo antikultūra kultūros nesukursi

